

**ANALELE STIINTIFICE ALE UNIVERSITATII
„ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IASI (SERIE NOUA)
LIMBI SI LITERATURI STRAINE, t. V (2002)**

REZUMATE

Dragostea « fin de siècle »

Rezumat

Tandă sau cinică, romantică sau parodică, viziunea atît de diferită a doi mari prozatori francezi contemporani (Erik Orsenna, **Longtemps** și Michel Houellebecq, **Les particules élémentaires**) dezvăluie, în ultimă instanță același lucru: pe fond de reverie barocă, atemporală, sau de mutație genetică insuficient controlată, fantezistă sau brutală, iubirea e singura formă de rezistență în fața degradării. În prag de nou mileniu, doi autori veniți din orizonturi diferite analizează cu mijloace și tipuri de discurs divergente - ironic, poetic, erudit, pentru Orsenna; clinic, lucid, patetic rece, pentru Houellebecq - o "descîntare" similară. Iluziile libertare ale generației demitizării sexuale și ontologiei materialiste eșuează în rutină și însingurare, pălesc în fața dorului de un cuplu autentic, de o dragoste legendară.

Cine vorbește în romanul « Pedigree » de G. Simenon ? Incercare de interpretare vocală și modală

Rezumat

Fără a fi o analiză naratologică exhaustivă a romanului lui G. Simenon, articolul de față își propune ca, prin intermediul instrumentelor oferite de naratologie, să răspundă la întrebarea lansată chiar din titlu : « Cine vorbește în romanul *Pedigree* de G. Simenon ? » Ceea ce se remarcă este o dedublare a unei singure entități în doua instanțe narative : « vocea » naratorului și « vocea » personajelor, între cele doua instanțe neexistînd o distincție clară. În această lucrare se încearcă o analiză a mecanismelor de trecere de la persoana I (folosită de G. Simenon în *Je me souviens...*) la persoana a IIIa (*Pedigree*) – focalizarea internă variabilă, prezentul narativ, pronumele *on*, stilul indirect liber etc, ca și implicațiile acestor mecanisme.

Eminescu : « diagramele » textului

Rezumat

Luînd ca obiect de studiu un vers eminescian, autorul încearcă să probeze, prin analiza pe care o desfășoară, necesitatea reînnoirii mijloacelor analitice în lingvistică și poetică, din perspectiva unei noi construcții teoretice. Premisele de la care pleacă în demersul său sînt dintre cele « neconvenționale » : ele sintetizează sugestii provenite din neurobiologie, neurolingvistica analitică și o parte mai puțin cunoscută a lingvisticii jakobsoniene.

Despre noțiunea de implicatură conversațională

Rezumat

Articolul de față abordează unul dintre conceptele de bază ale pragmatolingvisticii, și anume, acela de *implicatură conversațională*. În termenii lui H.P.Grice, ceea ce este spus (explicitul lingvistic) coroborat cu ceea ce este implicat (implicitul lingvistic) formează *semnificația enunțului*.

Implicatura conversațională, alături de presupuziție, se înscrie în ceea ce numim *implicitul lingvistic*, ea fiind definită, în lingvistica pragmatică, în termeni negativi, ca fiind ceea ce este gândit și transmis minus ceea ce este spus. Implicatura conversațională depinde de *contextul pragmatic*.

Taxinomia implicaturilor conversaționale cuprinde, pe de o parte, *implicaturile conversaționale particulare* și, pe de alta, *implicaturile conversaționale generalizate*.

Implicaturile conversaționale se află în strânsă legătură cu *principiul cooperării* și cu *maximele conversaționale* ale lui Grice.

Imaginea și exprimarea sinelui

Rezumat

În acest articol, abordăm problema imaginii și a exprimării sinelui. Identitatea sinelui apare ca un caz de identitate permanentă. Cunoașterea de sine se realizează printr-o relație de identitate cu sinele, ceea ce împiedică eșecurile de identificare. Ideile indexicale sînt dependente de context și au un rol fundamental în comportament și schimbarea de comportament. Termenii indexicali au un puternic caracter reflexiv. Analiza termenilor indiciali utilizează noțiuni provenind din domeniul inteligenței artificiale (fișierele mentale și memoria-tampon / *buffer*).

Descrierea lui « *mais* » în literatura lingvistică : de la abordările tradiționale spre concepțiile mentaliste

Rezumat

Regrupînd termeni ce aparțin unor categorii gramaticale diferite, clasa conectorilor a făcut obiectul unor abordări, și ele, foarte diverse. Cele mai recente sînt de orientare mentalistă și redescoperă, printr-un efect de circularitate istorică, una dintre ideile esențiale formulate de *Gramatica de la Port-Royal*: "Cunoașterea a ceea ce se întîmplă în mintea noastră este absolut necesară pentru a înțelege fundamentele gramaticii" (Partea a II-a, cap.1). În această perspectivă, rolul conectorilor se definește în termeni instrucționali. A înțelege o secvență în care apare un conector înseamnă a aplica un anumit număr de instrucțiuni interpretative ce-i sînt atașate și care sînt necesare construirii progresive a sensului enunțului în situație de discurs.

Studiul nostru propune o trecere în revistă a principalelor modele de descriere a morfemului "*mais*", în postura sa de conjuncție sau de conector, începînd cu abordarea "tematică", oferită de dicționare și gramaticile tradiționale, pînă la analizele instrucționale de dată recentă. Lectura comparativă a soluțiilor de clasificare a valorilor lui "*mais*" propuse de literatura lingvistică a ultimilor ani este urmată de un exercitiu de analiză contrastivă care

încearcă să contribuie, cu ajutorul testului de traducere, la clarificarea problemei controversate a identificării valorilor acestui conector.

Pronume personale neutre în spaniola actuală (limite formale, semantice și funcționale)

Rezumat

Pronumele ca și articolul, spre deosebire de substantive, cunosc genul neutru. Sunt părți de vorbire neconotative. Au o semnificație ocazională, referențială, contextuală și, prin urmare, au o funcție variabilă.

Pronumele personal prezintă două forme neutre: *ello*, forma accentuată și *lo*, omofonă cu articolul *lo*, forma neaccentuată.

Ello pronume mult întrebuițat de-a lungul anilor, înregistrează un evident proces de restrângere în ce privește utilizarea. Limbajul colocvial aproape că nu-l înregistrează, substituit prin demonstrativul neutru sau substantiv. Doar la nivelul literar se regăsește destul de frecvent.

Lo pronume se consideră forma prescurtată a lui *ello*. Reproduce concepte la care s-a făcut aluzie anterior. De asemenea substituie numele predicativ exprimat prin diverse părți de vorbire (adjectiv, participiu, grup de cuvinte etc, inclusiv o propoziție). Utilizarea pronumelui *lo* se înregistrează frecvent în toate aspectele limbii, spre deosebire de forma accentuată *ello*.

Pseudoanglicismele în presa franceză

Rezumat

Limba franceză contemporană tolerează împrumuturile integrale și falsele anglicisme. În corpusul analizei noastre asupra presei franceze (colecția de "Le Monde" din anii 1995-1996 și "Le Point" din 1999-2000), am constatat că sînt efectiv utilizate aproximativ un sfert din pseudo-anglicismele inventariate de dicționarele de specialitate, adică circa 40 din 150. Aceasta dovedește că ele sînt înțelese și folosite pe scară largă. În ceea ce privește crearea de noi false anglicisme în zilele noastre, observăm o scădere drastică a fenomenului, dată fiind cunoașterea din ce în ce mai bună a limbii engleze de către locutorii francezi (mai ales din generațiile tinere). Pseudo-anglicismele deja create dau dovada însă de vitalitate. Am întîlnit diverse tipuri de false anglicisme și anume: anglicisme veritabile trunchiate, invenții franceze pure și false anglicisme semantice. Domeniile cele mai afectate sînt sportul, cibernetica, economia, limbajul mass media, al industriei spectacolului, limbajul tinerilor (modă, droguri etc). Este de remarcat rolul de limbă vehiculară jucat de către franceză față de limba română: prin intermediul limbii franceze ne-au parvenit în limba română diverse false anglicisme (de formă, de sens etc.).

Austriacisme în sud-vestul Transilvaniei. Studiu de caz cu privire la limba germană vorbită în comuna Petrești, județul Alba

Rezumat

Scopul nostru este de a analiza austriacismele din graiul și limbajul colocvial german, dar și român din Petrești, o localitate cu populație româno-germană din sud-vestul Transilvaniei. Între 1732-1737, în cadrul politicii de popularizare a provinciilor române aflate sub ocupație austro-ungară, locuitorilor de origine germană (săsească) din Petrești li s-au adăugat coloniști austrieci. Al doilea val de coloniști austrieci a venit în 1871, cu scopul

preluării conducerii fabricii de hârtie, existentă aici și întemeiată la 1854. Coloniștii au adus cu ei și limbajul lor, germana de coloratură austriacă. După ce amintim pe scurt câteva caracteristici principale ale acestui limbaj, trecem la clasificarea austriacismelor, funcție de principalele domenii în care apar acestea: gastronomie, meserii, comerț și altele (exemple: Einbrenn(e) - rântaș, Holler - soc, Karfiol - conopidă, Zuckerl - bomboane; Eiskasten - frigider, Vorhang - perdea; Masche - fundă; Fleischbank - măcelărie, Gelse - țânțar). În urma bilingualismului româno-german existent în localitate, austriacismele au pătruns și în graiul și limbajul colocvial românesc de aici (exemple: castăn - dulap, hrean, părădaie - tomată, Servus! - formulă de salut, ștanițial - pungă, țelăr - țelină, vailing - recipient din email). Din diferite motive, în ultimul timp, aceste austriacisme ajung tot mai des în vocabularul pasiv, urmând a nu mai fi cunoscute de tânăra generație.

Despre clasificarea particulelor germane

Rezumat

Lipsa regularităților morfo-sintactice, care să permită recunoașterea cu ușurință și încadrarea fără greș a părților de vorbire neflexibile, atrage după sine, comparativ cu domeniul verbal ori nominal, un număr mare de dificultăți de repartizare în clase și subclase. Lucrarea trece în revista câteva încercări de clasificare a particulelor limbii germane, întocmite în funcție de anumite orientări și criterii. Au fost consultați autorii reprezentativi pentru acest domeniu precum Krivonosov, Hentschel, Weydt, Helbig ș.a. Discrepanța terminologică se constituie ea însăși într-o dovadă a dificultăților ce trebuie depășite în acest sens.